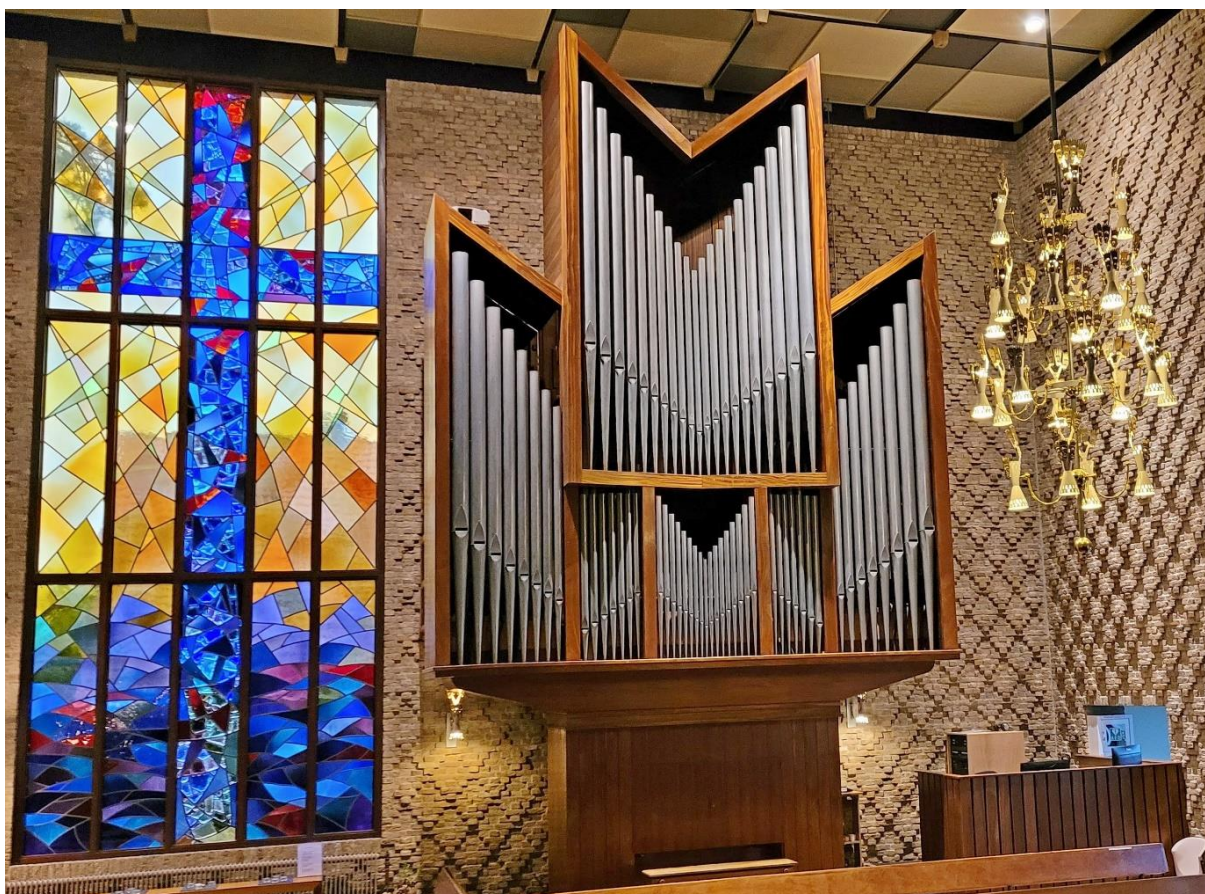

Het Orgel van de PETRAKERK

De Petra kerk is een jong monument uit 1960, en als zodanig erkend door de Gemeente Veenendaal. Het kerkgebouw geldt als het belangrijkste voorbeeld van kerkarchitectuur van David Zuiderhoek uit Baarn.

Het Orgel van de PETRAKERK

Een bijzonderheid van de Petrakerk is dat ook het uiterlijk van het orgel door architect David Zuiderhoek ontworpen is. Daarmee vormt het instrument een eenheid met de overige architectuur. De foto van het orgelfront op de voorzijde van dit rapport dateert uit 1963.

Kwalitatief is het orgel van de Petrakerk is een prachtig voorbeeld van naoorlogse orgelbouw. Speciaal is daarbij op te merken, dat hier een orgelmaker uit het zuiden (dus rooms-katholieke deel) van het land een orgel heeft gebouwd voor een kerk die oorspronkelijk gereformeerd was. Dergelijke op het oog onverwachte samenwerkingen kwamen aan het begin van de jaren 1960 vaker voor, waarschijnlijk mede vanwege het feit dat noch de gereformeerde opdrachtgevers, noch de aannemers zich al te zeer wilden voegen naar de door de hervormde organisten en adviseurs (soms luidkeels) gepropageerde adviezen en idealen. De orgels die uit de samenwerking tussen de Orgeladviescommissie van de Gereformeerde Organistenvereniging (OAC v/d GOV) en orgelmakers als Verschuieren Orgelbouw ontstonden, getuigen van kruisbestuiving en kwaliteit.

Samengevat is het orgel van de Petrakerk een getuige van een tijd van polarisatie tussen 'hervormd' en 'gereformeerd', en van een onverwacht artistiek bondgenootschap tussen 'gereformeerd' en 'rooms-katholiek'.

Sinds de oplevering van het orgel in 1963 is het onderdeel gebleven van de onderhoudsportefeuille van de firma Verschuieren. Daarmee is het al die tijd dus 'dealer-onderhouden'. Het orgel is daarbij ongewijzigd en artistiek dus nog geheel integer en in goede staat. Als muziekinstrument voldoet het orgel aan de hoogste standaarden die aan een orgel uit 1963 gesteld kunnen worden. Het is solide gebouwd met gebruikmaking van de best mogelijke materialen (o.a. mahonie, lood-tin-legeringen voor het pijpwerk, alsmede toepassing van roodkoper voor grote pijpen). Het orgel is voorzien van mechanische tractuur en het beschikt met een ruim aantal registers, verdeel over twee klavieren en pedaal, over veel muzikale mogelijkheden. De klankwereld waarop het orgel zich oriënteert, is die van de 'oude muziek' en van polyfonie, die juist in deze periode weer volop in de belangstelling kwam te staan. Daarmee is het orgel tevens een getuige van de ontwikkeling van de uitvoeringspraktijk in de jaren 1960.

Ten aanzien van de klank moet vooral de kwaliteit van de tongwerken genoemd worden. Tongwerken zijn registers die erg karakteristiek klinken, maar wat betreft makelij erg bewerkelijk zijn. In de naoorlogse orgelbouw zochten veel orgelmakers aansluiting bij oude bouw- en klankprincipes en in deze periode van ontdekking en experiment zijn vooral de tongwerken vaak minder overtuigend gelukt. Verschuieren zocht, anders dan veel andere Nederlandse orgelmakers, zijn inspiratie in de zuidelijke orgelbouw. De tongwerken binnen dit bedrijf werden uitgevoerd volgens zogenoemde 'zuidelijke factuur' en voor de klank geving (intonatie) onderhield het bedrijf warme contacten met orgelmakers in Parijs. Het resultaat van deze aanpak is in Veenendaal nog altijd te beluisteren.

NATIONALE ORGELDAG